

Het Grote Lijden op een kloostermuur

De in steen gegoten kunstwerken die het lijden van Jezus Christus uitbeelden op de slotmuur van het Carmelitesklooster in Zenderen zijn niet origineel.

Britt van Uem
Zenderen

Het zijn replica's van de originele kruiswegstaties van Frans Deumes (1930-1986), die tot in de jaren 90 in de kapel van het seminarie bij het Karmelietenklooster hingen. Bij de verkoop van het seminarie, tegenwoordig restaurant Het Seminar, werden de staties op een droge plek in de aardappelkelder van het klooster ondergebracht.

Om de geschiedenis van Zenderen levend te houden, neemt de werkgroep Kloosterpad Zenderen in 2008 het initiatief om de kruiswegstaties nieuw leven in te blazen. Omdat de originele beelden te veel aangetast zouden zijn door de tand des tijds, krijgt beeldhouwster Ger van Iperen-Schenkels de opdracht replica's te maken. Die worden in april 2012 geplaatst aan de buitenmuur van het klooster en maken sindsdien onderdeel uit van het Kloosterpad Zenderen. Zes zusters Carmelitesen zijn erbij, als de staties officieel worden ingewijd door de paters Karmelieten.

De 75-jarige kunstenaar uit Oss kreeg de opdracht via pater Edgar Koning die haar

Kunst in Borne

In Borne staan veel kunstwerken. In deze serie maken we kennis met de kunstenaars. In aflevering 4. De Kruiswegstaties in Zenderen.

kende van een eerder werk. Ze weet nog hoe ze schrok toen ze de beelden die Deumes in 1956 op 26-jarige leeftijd maakte, voor de eerste keer zag. Ze waren zo heftig, dat ze haar man eerst een glas wijn liet inschenken om er een beetje van te bekommen.

Aardsteen

Deumes heeft als jonge jongen een aantal jaar in Zenderen op het gymnasium gezeten. Later had hij veel contact gehad met de Karmelieten, voor wie hij uiteindelijk de staties maakte. Verschillende karmelkloosters hebben een kruisbeeld van zijn hand. Typerend voor het werk is zijn 'organisch abstracte' stijl, met grote handen, voeten en ogen en zwarte tekening in het gelaat.

Van Iperen gebruikt voor haar in aardsteen gegoten beelden, een mildere en minder abstracte stijl. Ze heeft een stenen plaat bij de nieuwe kruiswegstaties opgehangen met de tekst: 'De Limburger Frans Deumes inspireerde mij deze kruisweg in 'zijn stijl' weer te geven.'

FOTO LENNEKE LINGMONT

BORNE

Lezing over de waarde van tuinen

In het kader van de tentoonstelling *De Rozenkoningin* in Museum Bussemakerhuis, wordt zondag om 14.30 uur in de Doopsgezinde Kerk aan de Ennekerdijk een lezing gegeven over tuinen en de kunsthistorische waarden van al dat fraai aangelegde groen door de eeuwen heen. De presentatie wordt verzorgd door kunsthistorica Azarja Fransen. De titel van de lezing is *Tuinen: spiegel van het paradijs*, en gaat terug tot in de middeleeuwen toen schilders zich al lieten inspireren door de *hortus conclusus*. Deelname kost 12,50 euro. Dat is inclusief toegang tot de tentoonstelling *De Rozenkoningin*.

BORNE

Huizen met zeer lage energienota

Het bouwbedrijf Trebbe Wonen heeft net voor de zomervakantie zestien woningen opgeleverd in het hart van de Bornsche Maten. De woningen, die samen met bouwcombinatie De Bongerd zijn ontwikkeld, zijn uitermate energiezuinig. Het gaat om twaalf tussenwoningen en vier hoekwoningen met onder meer triple glas, extra goede isolatie en zonnepanelen. Zes woningen hebben een hybride warmtepomp. Samen met de zonnepanelen levert dat volgens bouwcombinatie De Bongerd zoveel energie op dat de volledige energierekening wordt terugverdiend.

ENSCHEDA

Salsanight op Oude Markt

Voor de veertiende keer wordt donderdag in Enschede de Salsanight gehouden. Tijdens deze tweede avond van de Grolsch Summer Sounds verandert de Oude Markt vanaf 20.00 uur in een salsaplein. Verschillende dj's, de salsaformatie Nueva Dimensión, en de Enschedese brassband United Caribbean Rhythm treden op. Om de basisstappen van de salsa en merengue onder de knie te krijgen, geeft Rico Latino om 20.30 uur een gratis workshop. Het gratis toegankelijke zomerfeest is een initiatief van Vereniging Horeca Stad Enschede (VHSE) in samenwerking met Enschede Promotie.

Gemeente Borne voor bijna vier ton schip in door faillissement Golfpark Weleveld

Jan Ankoné
Borne

De gemeente Borne gaat voor bijna vier ton het schip in door het faillissement van Golfpark Weleveld bij Zenderen. „Of we te veel risico hebben genomen? Tja, achteraf is het makkelijk redeneren”, zegt wethouder Michel Kotteman.

Voor 325.000 euro wordt Frank Agterbos, exploitant van de Twentse Golf Academy in Bentelo, de nieuwe eigenaar van Golfpark Weleveld. „Een tegenvaller? Dat mag je wel zeggen, ja. In het normale economische verkeer is het veel meer waard”, reageert wethouder Kotteman. „Maar ja, het is

geveild. En je weet van tevoren dat dit kan gebeuren.”

Voor de gemeente Borne draait het faillissement uit op een forse financiële strop. Om de realisering van de golfbaan mogelijk te maken, gaf de gemeente enkele jaren geleden een garantie af voor een half miljoen euro. Net als de Stichting Waarborgfonds voor de Sport (SWS). Amper twee jaar na de opening werd de beheerstichting failliet verklaard.

Agterbos was de enige die een bod uitbracht. In overleg besloten de bank, de gemeente en SWS het bod te accepteren. De opbrengst van de verkoop gaat naar de bank, de gemeente en SWS betalen elk

3,5 ton uit hoofde van de borgstelling. Daarnaast betalen de drie partijen ieder een derde van de kosten voor tussentijds onderhoud en bijkomende verkoopkosten, in totaal 36.000 per partij.

De schade voor de gemeente bedraagt daarmee 386.000 euro. „Een flinke scheur in de broek”, zoals Kotteman het zelf noemt. Hij reageert 'met gemengde gevoelens'. Aan de ene kant vindt hij het 'zuur'

► **Frank Agterbos is voor 325.000 euro de nieuwe eigenaar van het golfpark**

dat de gemeente mede opdraait voor het faillissement. „Het is wel gemeenschapsgeld.”

Aan de andere kant is hij blij dat de gemeente niet de volle vijf ton hoeft te betalen. „We hebben de schade nog enigszins kunnen beperken. Als het daarbij blijft en we hebben straks een mooie golfbaan en een bloeiende vereniging, dan is het nog acceptabel.”

Na de vakantie zal het college van B en W zich buigen over de verdere financiële afhandeling. Kotteman: „Het geld is er wel, maar het blijft natuurlijk een hele hoop. Dat kun je nu niet ergens anders aan uitgeven.”

‘De hand van mijn vader herken ik er totaal niet in’

Joep Deumes, zoon van kunstenaar Frans Deumes is ontgaan. De kruiswegstaties in Zenderen, die replica's zouden zijn van het originele werk van zijn vader, noemt hij in eerste instantie ‘een aanfluiting’.

Britt van Uem

Borne

In de aflevering van de serie Kunst in Borne dinsdag in deze krant, vertelt kunstenaar Ger van Iperen over de replica's die zij op verzoek van pater Edgar Konings en de werkgroep Kloosterpad Zenderen maakte. De 56-jarige zoon van de in 1986 overleden kunstenaar Frans Deumes, maker van de originele kruiswegstaties, zet zich al jaren in om de erfenis van zijn vader te beschermen.

Pas sinds deze week weet hij van het bestaan van de kruiswegstaties in Zenderen. Als hij het werk ziet, schrikt hij. „Ik herken de hand en stijl van mijn vader er totaal niet in”, zegt hij. Deumes wil niet dat zijn vader met de staties van Van Iperen geassocieerd wordt.

Echter, bij het kunstwerk hangt een stenen plaat, met verantwoording door Van Iperen. „De Limburger Frans Deumes inspireerde mij deze kruisweg in ‘zijn stijl’ weer te geven.”

‘Komt niet in de buurt’

Die stijl is volgens Deumes duidelijk niet hetzelfde. „Ik vind dit een aanfluiting. Ik ga kijken of ik de naam van mijn vader weg kan krijgen. Dit zou hij niet gewild hebben. Het komt niet in de buurt van zijn stijl.” Typerend voor het werk is zijn organisch abstracte stijl, de grote handen, voeten en ogen en zwarte tekening in het gelaat. Van Iperen gebruikt in haar werk een mildere en minder abstracte stijl.

▲ Origineel van Frans Deumes. FOTO KUNSTARCHIEF NEDERLANDSE KARMEEL PROVINIE

Kunstenaar Frans Deumes was een stille, wat norske man. De band tussen vader en zoon was koel. Vader Frans was altijd als een bezetene aan het werk. Van 1959 tot 1960 maakte hij 150 werken, waaronder veel opdrachten voor kerken en scholen. Dat hij veel voor karmelietenkloosters deed, hangt mede samen met de tijd die hij in Zenderen op het gymnasium doorbracht. Behalve de staties in Zenderen maakte hij ook veel kruisbeelden voor karmelietessenkloosters. In de jaren 70 kreeg hij reuma, en stopte met het maken van kunst.

De staties in Zenderen zijn in de jaren 90 verwijderd uit de kapel van het seminarie bij het karmelietenklooster. ‘De originele kruiswegstaties hebben in de loop der jaren een zware beschadiging opgelopen, omdat het materiaal zo broos was’, valt te lezen in de uitleg bij de kloosterwandeling. Maar Jos Wolbers van Kloosterpad Zenderen zegt in een uitzending van

▲ De replica van Van Iperen. FOTO LENNEKE LINGMONT

TV Oost, dat het originele werk juist goed bewaard is gebleven in de droge aardappelkelder van het klooster.

Het originele werk van Deumes is volgens pater Edgar Koning (85) van het klooster in Zenderen teruggegaan naar Boxmeer. Hij heeft Ger van Iperen destijds benaderd om de kruiswegstaties te maken. „Dat werk van Deumes kon niet buiten staan. We hebben er nog over gedacht het in de klooster-tuin te zetten”, vertelt hij.

Maar volgens zoon Joep heeft zijn vader onverwoestbaar werk gemaakt. Hij noemt een voorbeeld van een mozaïek dat 54 jaar buiten heeft gehangen. Hij is vastbesloten uit te zoeken wat er met het werk van zijn vader is gebeurd, en wat hij kan ondernemen tegen de imitaties en de verwijzing naar zijn werk bij de huidige staties.

Deumes wil in Boxmeer

langgaan om te zien hoe het werk van zijn vader erbij ligt en wat er verder mee gaat gebeuren. Ook wil hij advies inwinnen of het kopiëren van zijn vaders werk zomaar kan, en of hij daarvoor niet eerst geraadpleegd moest worden. Hij is in elk geval niet van plan het hierbij te laten.

Kunstenaar Van Iperen is op haar beurt verbijsterd. „Ik had echt geen idee dat er nog familie van Frans Deumes in leven is. Ik heb nog gevraagd te zoeken, maar niemand heeft familie gevonden. Ik heb toch een behoorlijke staat van dienst als kunstenaar, maar dit heb ik nog nooit meegemaakt. Het is destijds mijn eis geweest het werk op te dragen aan de ontwerper Frans Deumes. Ik vind dit heel erg sneu voor de zoon.” De kunstenaar zegt contact op te nemen met Joep Deumes.

◀ Frans Deumes, maker van de kruiswegstaties. FOTO JOEP DEUMES

BORNE

Inschrijving voor kofferbakverkoop

Rond het kulturhus is zondag 27 augustus de zevende Kofferbakverkoop & Kinderrommelmarkt. Er zijn nog standplaatsen. Spullen verkopen kan vanuit de kofferbak. Een plek kost 25 euro, inclusief koffie/thee en lunchpakket. Meedoen aan de rommelmarkt is gratis. Aanmelden via events@kulturhusborne.nl

BORNE

Voorleesochtend voor peuters

Op de bovenverdieping van de bibliotheek in het kulturhus wordt dinsdagmorgen 1 augustus tussen 10.00 en 11.00 uur voorgelezen aan peuters. De kleintjes kunnen aanschuiven in de knusse kinderhoek, daar leest voorleesjuf Ruth verhalen aan hen voor. Aanmelden is niet nodig. Marktstraat 23, toegang gratis.

BORNE

Rondleidingen en torenbezoeking

De gidsengroep geeft ook in augustus de hele maand (behalve 23 en 27) rondleidingen door Oud Borne op woensdag en zondag. Start om 14.00 uur op het Dorsetplein. Elke zaterdag is een beklimming van de toren van de Oude Kerk. Start 15.30 uur in het Bussemakerhuis aan de Ennekerdijk. Beide kosten 5 euro.

Inloophuis geeft drie workshops

Het inloophuis voor naasten heeft deze zomer drie workshops gepland, bedoeld voor mensen uit de omgeving van zogenaamde kwetsbare personen.

BORNE Zij kunnen sinds januari in het inloophuis terecht voor ontmoetingen met lotgenoten, maar ook voor praktische hulp en ondersteuning rond vraagstukken die rijzen als familieleden met psychische problemen kampen. In de maand augustus gaan de inloopmiddagen en -avonden op woensdag en zondag niet door, maar worden er wel gratis workshops aangeboden aan de betrokkenen. Zij kunnen alleen deelnemen, of samen met hun familielid, zonder enige verplichting.

De workshops zijn op de woensdagen 9, 16 en 23 augustus. Op 9 augustus geeft Leny zomer een workshop boetseren. Een week later is er een workshop schilderen, die wordt gegeven door twee beeldend kunstenaars, Gerard Scholten en Ton 't Hoen. Op 23 augustus wordt een workshop koken gegeven door voor-

malig kok Henk de Jong.

De workshops zijn mede bedoeld om de doelgroep makkelijker te bereiken. De achterliggende gedachte is dat het wellicht eenvoudiger is om over problematiek rond psychiatrie te spreken tijdens het boetseren of koken dan op een inloopavond binnen te lopen en direct een gesprek te beginnen. Bij de workshops geldt overigens dat praten niet hoeft. Gewoon boetseren of schilderen kan ook.

Afspraak

De workshops duren steeds van 14.00 tot 17.00 uur, deelnemers kunnen om 13.30 uur al binnenlopen. Ze worden gegeven in wijkcentrum De Letterbak aan de Clematishof 6. Opgeven kan bij Leny Zomer, tel: 06-47448500 of mail: l.zomer@lijbrandt.nl.

Overigens kan ook altijd contact worden opgenomen met de vrijwilligers van het inloophuis, als er behoefte is aan een gesprek of advies. Er zijn altijd ervaringsdeskundigen die bereid zijn om een afspraak te maken, ook in de vakantieperiode.

EEN KEUKEN KOPEN BEGINT MET EEN GOED ADVIES

Wij voeren hoogwaardige keukens en meubelen van bekende fabrikanten. Uw inspiratiebron is onze studio van 700 m², van landhuisstijl tot designobjecten.

KWALITEIT KENT GEEN CONCESSIONS.

Alleen wat ons overtuigt, kunnen wij met een gerust hart aanbevelen.

Bij Möbel Faber houdt u alles in één hand, van het ontwerp tot en met de montage.

**möbel
faber**
KÜCHEN & MÖBEL

Alfred-Mozer-Str. 4
48527 Nordhorn (D)
Tel. +49 (0) 59 21 - 72 90 90

www.moebel-faber.de

Geopend:

ma.-vr. 9:00 - 18:00 uur
za. 9:00 - 16:00 uur
en op afspraak ook buiten de openingstijden.

Wij spreken Nederlands.